

Бишкек шаары

2011-жылдын 2-ноябры N 692

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ОКМОТУНУН ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасында санариптик

телерадиоберүүгө отүү жөнүндө

Санариптик телерадио берүүгө отүү жана Кыргыз Республикасынын калкын маалыматтык камсыздоо максатында Кыргыз Республикасынын Окмоту токтом кылат:

1. Тиркелгендер бекитилсин:

- Кыргыз Республикасында санариптик берүүгө отүү программасы (мындан ары - Программа);

- Жыштык болукторун пайдалануу тартиби (мультиплекстер);

- Кыргыз Республикасында санариптик берүүгө отун Программасын ишке ашыруу боюнча иш-чаралардын планы (мындан ары - Иш-чаралар планы).

2. Кыргыз Республикасынын Окмөтүнө караштуу Мамлекеттик байланыш агенттиги:

- "Кыргызтелеком" ачык акционердик коомуна Кыргыз Республикасынын бардык аймагында сынаксыз жер үстүндөгү санариптик эфирдик телерадио берүүнү киргизүү үчүн төрт жыштык болукторун болсун, анын ичинде социалдык пакеттин программаларын берүү үчүн, бир жыштык болугун ыйгарсын;

- 2011-жылдын 1-сентябрынан тартып аналогдук телеберүүлөр үчүн радиожыштыктарды берүүнү токтотсун;

- "Кыргызтелеком" ачык акционердик коомунун курамынан телекорсотуу жана радиоуктуруу радиорелейлик магистралдар республикалык өндүрүштүк бирикмеси болгон учурда телерадиопрограммаларды берүүгө арналган, алардын ичинде санариптик берүүлөр үчүн арналган жыштык болукторун жана ыйгарууларды жаны түзүлгөн юридикалык жакка бекитип берсин, ошондой эле ага Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык тиешелүү лицензияларды берсин.

3. "Кыргызтелеком" ачык акционердик коомуна:

- Баткен облусунун калкынын аз камсыздалган катмарларына таратылып берилген 20000 гранттык ресиверлердин социалдык пакеттин программаларын кабыл алуусун, же аларды акысыз алмаштырууну камсыз кылсын;

- 2013-жылга чейин Кыргыз Республикасынын калкынын 95 пайыздан кем эмеси социалдык пакетти кабыл алуу мүмкүнчүлүгүн камсыздасын;

4. Министрликтердин, мамлекеттик комитеттердин, администрациялык ведомстволордун, жергиликтүү мамлекеттик администрациялардын жана жергиликтүү оз алдынча башкаруу органдарынын жетекчилери бул токтом менен бекитилген Программаны жана Иш-чаралардын планын аткарууну камсыздашсын.

5. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Окмөтүнүн Аппаратынын транспорт, курулуш, коммуникациялар жана озгочо кырдаалдар болумуна жүктөлсүн.

6. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын

Биринчи вице-премьер-министри,

Премьер-министрдин милдетин аткаруучу О.Бабанов

Санариптик ТВ

Автор: Administrator

01.12.2011 08:45 - Обновлено 15.05.2012 13:58

□ жыш- □ аук- □ дык □ лема- □ □ жеке ТВ□ леком"□ чв □

□ □ тытык□ цион □ пакет□ ларын □ □ компа- □ ААКсы □ теле- □

□ болvv-□ vчvн □ чечvv □ ниялары□ корсо-□

□ □ лордун □ □ vчун □ □ □ TVV □

□ жалпы □ □ □ □ каналы

□ саны □ □ □ □ □ □ □ □

[illegible]

Баткен 14 3 1 2 1 1 3 1

[illegible]

Баткен 1, Ош 23 7 1 2 1 2 3 1

[illegible]

Жалал-Абад 24 7 1 2 1 2 3 1

Бүткүл өлкөдө өткөн жана өткүзүлгөн маанилер

Жалал-Абад 24 7 1 2 1 2 3 1

Бүткүл өлкөдө өткөн жана өткүзүлгөн маанилер

Талас 30 7 1 2 1 2 3 1

Бүткүл өлкөдө өткөн жана өткүзүлгөн маанилер

Чүй 19 6 1 2 1 2 3 1

Бүткүл өлкөдө өткөн жана өткүзүлгөн маанилер

Нарын 49 9 1 2 1 2 3 1

Бүткүл өлкөдө өткөн жана өткүзүлгөн маанилер

Нарын, 52 10 1 2 1 2 3 1

Ысык-Көл 0 0 0 0 0 0 0 0

Бүткүл дүйнө жүзүндө өткөн 2011-жылдын 2-ноябрындагы

Ысык-Кол 51 10 1 2 1 2 3 1

Бүткүл дүйнө жүзүндө өткөн 2011-жылдын 2-ноябрындагы

Ысык-Кол 27 9 1 2 1 2 3 1

Бүткүл дүйнө жүзүндө өткөн 2011-жылдын 2-ноябрындагы

(*) Аймак - Кыргыз Республикасынын радио жыштык болуулар пайдаланылган аймагындагы облустар

Кыргыз Республикасынын Окмөтүнүн

2011-жылдын 2-ноябрындагы

N 692 токтому менен

бекитилген

Кыргыз Республикасында санариптик берүүгө

отуу программасын ишке ашыруу боюнча

ИШ-ЧАРАЛАРДЫН ПЛАНЫ

Белгилешкендиги: 2011-жылдын 12-күнү, 01-декабрь, 08:45

№ Иш чаралар Ишке Каржылоо Ишке ашыруу Күтүлгөн Жоопкер

Иш ашыруу булактары чаралары жыйынтыктар чиликтүү

Иш мооноту аткаруу

Иш чулар

Белгилешкендиги: 2011-жылдын 12-күнү, 01-декабрь, 08:45

Санариптик ТВ

Автор: Administrator

01.12.2011 08:45 - Обновлено 15.05.2012 13:58

1-этап. Санариптик берүүнү онуктуруу үчүн платформа түзүү

Берүүчүлөр, операторлор, эфирдик санариптик берүү үчүн жер

1 Берүүчүлөр Октябрь, Талап "174-23 КР Окмотунун ТКМ, МБА

үчүн 2011-жыл кылынбайт ОМГци "174-230 МГц

лицензия 470-862 МГц и 470-862

жана жыштыкта жер МГц жыштыкта

операторлор үстүндөгү жер

үчүн жыштык санариптик үстүндөгү

алууга эфирдик санариптик

сынактын берүү үчүн эфирдик

шартын радиожыштык-берүү үчүн

01.12.2011 08:45 - Обновлено 15.05.2012 13:58

01.12.2011 08:45 - Обновлено 15.05.2012 13:58

□ □ (STB) □ □ уюштууу □ □ □

[illegible]

2-этап. Сынактарды откорvv

[illegible]

5 Санариптик 2012- Катышуу- Санариптик Санариптик ТКМ, МБА

□ □ жыштык алуу □ жылдын □ чулардын □ берvvго □ берvvго □ □

□ □учун сынак □4-квар- □ каражаты-□ сынак □ жыштык алуу □ □

□ □ □ талы □ нын □ откорvv □ vчvн □ □

□ □ □ эсебинен □ талапкерлер-□ □

Санариптик ТВ

Автор: Administrator

01.12.2011 08:45 - Обновлено 15.05.2012 13:58

ди аныктоо

6 Социалдык 2011- Талап Социалдык Социалдык Мада-

пакет жылдын кылынбайт пакеттин пакеттин ниятмин

программасын 3-квар- программала- программала-

аныктоо талынын рынын рынын

аягына тизмесин тизмеси

чейин аныктоо жана

бекитvv

3-этап. Санариптик берvv тармагын онvктvrvv

□ □ стимулдаш- □ □ □ контентин □ контентин □ (макул- □

1. 1-кыргыз телерадиокомпаниясынын (онуктурун) кобойтуу дашуу

2. 2-НПАларды (учун шарт боюнча),

3. 3-иштеп чыгуу (tvзvv) ЭлТР

4. 4- (макул-

5. 5- дашуу

6. 6- боюнча),

7. 7- Финмин

8. 8- (макул-

9. 9- 10- Куну-туну 2012-жыл Республикасы Кыргыз Кыргыз Мада-

10. 10- кыргыз калык тилинде тилиндеги ниятмин,

11. 11- тилинде бюджет, контент контентти КТРК

01.12.2011 08:45 - Обновлено 15.05.2012 13:58

Санариптик ТВ

Автор: Administrator

01.12.2011 08:45 - Обновлено 15.05.2012 13:58

■ ырун жана ■ чегинде берүүдогу абоненттик ■

■ санариптик ■ телевизор- терминалдар-■

■ берүүдогу ■ лорду ташып ды сатып ■

■ телевизор- ■ кирүүдо жана келүү ■

■ лорду ташып ■ ондүрүштү коркунучун ■

■ кирүүнү ■ жонго азайтуу, КР ■

■ стимулдаш- ■ салуучу аймагында ■

■ тыруу жана ■ НПА иштеп абоненттик ■

■ ондүрүү үчүн ■ чыгуу терминалдар-■

■ ынгайлуу ■ ■ ды ондүрүүгө ■

■ шарт түзүү ■ салыктык ■

01.12.2011 08:45 - Обновлено 15.05.2012 13:58

Санариптик ТВ

Автор: Administrator

01.12.2011 08:45 - Обновлено 15.05.2012 13:58

Кыргыздын нин баа берип, аяктады

Жыйынтыктоо эсебинен санариптик

боюнча берин

Чараларды киргизин

Иштеп чыгуу оз убагында

Жана бнтрн

Кннмдк чараларын

Кырдаалды иштеп чыгуу

Анализдоо

Кыргыз Республикасынын Социалдык-Экономикалык

13 Кыргыз 2013- Республик Калктын Маалыматтык Соцкор-

Санариптик ТВ

Автор: Administrator

01.12.2011 08:45 - Обновлено 15.05.2012 13:58

Республика- жылдын калык алсыз коопсуздуктугооин,

сынын 31- бюджет катмарына камсыз кылуу Финмин,

калкынын декабры- санариптик ТКМ,

социалдык на чейин бернго Мада-

алсыз кирн ниятмин,

катмарын мумкндугун MBA

колдоо tvзп берн

боюнча боюнча

маселени механизмдер-

иштеп чыгуу ди жана

чараларды

аныктоо

Санариптик ТВ

Автор: Administrator

01.12.2011 08:45 - Обновлено 15.05.2012 13:58

Бүгүнкү күндө республикадагы маанилүү иш-чаралардын бири болгон "Аналогдук" телеберүүсү өткөндөй эле өткөрүлдү.

14-Аналогдук Май, Республиканын Аналогдук Аналогдук МБА

Берүүдөн 2015-жыл калык берүүчүлөр- берүүчүлөр

Санариптик бюджет дүн жыштык очурулду

Берүүгө ыйгарымдары

Отунун нын

Аяктоо иш-аракетин

Токтотуу

Бүгүнкү күндө республикадагы маанилүү иш-чаралардын бири болгон "Аналогдук" телеберүүсү өткөндөй эле өткөрүлдү.

Кыскартуулардын жана аббревиатуралардын тизмеси:

ТКМ - Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникация-

лар министрлиги;

МБА - Кыргыз Республикасынын Окумтвнo караштуу Мамлекеттик

байланыш агенттиги;

Маданиятмин - Кыргыз Республикасынын Маданият министрлиги;

КТРК - Кыргыз Республикасынын Коомдук телерадиоберүү корпо-

рациясы;

ЭлТР - ЭлТР - Коомдук телеберүү" Кыргыз Республикасынын те-

лерадиоберүү компаниясы;

Финмин - Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги;

МСК - Кыргыз Республикасынын Окумтвнo караштуу Мамлекеттик

салык кызматы;

МБК - Кыргыз Республикасынын Окмoтvнo караштуу Мамлекеттик

бaжы кызмaты.

Кыргыз Республикасынын Окмoтvнvн

2011-жылдын 2-ноябрындагы

N 692 токтому менен

бекитилген

Кыргыз Республикасында санариптик

телерадиоберүүгө отуруну

ПРОГРАММАСЫ

1. Киришүү

2. Терминдер жана аныктамалар

3. Программанын артыкчылыктары жана санариптик корсотууга отуруну

аныктаган факторлор

4. Күндолук кырдаал

5. Максат

6. Милдеттер

7. Ишке ашыруу чаралары

8. Ресурстук камсыз кылуу

9. Күтүлгөн натыйжалар

10. Корутунду жоболор

1. Киришүү

Телекорсотуу жана радиоуктуруулар калктын экономикалык активдүүлүгүнө жана руханий өнүгүүсүнө, жарандык коомдун институттарынын өнүгүшүнө жана социалдык стабилдүүлүккө таасир берүүчү эн маанилүү массалык маалымат каражаттары болуп саналат.

Телерадиоберүүлөрдү өнүктүрүү адам эркиндигин жана конституциялык укукту, массалык маалыматты тен алууну, улуттун маданий мурастарын, анын тарыхый каада-салттарын, коомдук жашоонун ченемдерин сактоону, патриоттуулукка тарбиялоону жана моралдык баалуулуктарды коргоону камсыз кылууга багытталган.

Учурда дүйнө санарип корсотууга өтүп жатат, ал азыркы аналогдук корсотуулугу караганда көп артыкчылыктарга ээ. Кыргыз Республикасы катышкан "РКР Женева ш. 2006" Радиобайланыш аймактык конференциясынын (мындан ары - Женева-06 планы) чечими менен бекитилген макулдашуу жана 174-230 жана 470-862 МГц жыштыгындагы үн жана телекорсотуу берүүлөрүнүн планы санарип корсотууларго өтүүнү 2015-жылдын 17-июнунда бүтүрүүнү караган. Бул моонот аяктаганда аналогдук телекорсотуу

каналдарынын жыштыктары эл аралык коргонуусун жоготот.

Санарип телекорсотуу корунуштун сапатын бир кыйла жогорулатууга, программалардын санын кобойтууга, корсотууларды ар кандай интерактивдик мультимедиялык тейлоолор менен толуктоого мүмкүндүк берет.

Кыргыз Республикасына санарип телекорсотууларын киргизүү зарылчылыгы бир гана радиожыштыктагы спектрдин жетишсиздигинен жана коомчулуктун өсүп жаткан талабынан эмес, бирдиктүү жалпы европалык жана дүйнөлүк стандартты жана жер үстүндөгү санарип берүү тутумун киргизүүгө болгон тенденциянын күчөшү менен шартталат.

Кыргыз Республикасы үчүн жер үстүндөгү санарип берүүсүн тезинен киргизүү маанилүү, антпесе чектеш аймактарда телекорсотуу станцияларынын жыштыктарын ыйгарууну координациялоодо кыйынчылыктар коркунуч туудурат. Жер үстүндөгү санарип берүүсүнө убагында өтүү камсыз кылынбаса, анда чек арада жайгашкан райондордо аналогдук телекорсотууларды токтотууга мажбур болуу коркунучу бар, ал эми бул райондордо олконун калкынын басымдуу болгону жашайт, демек бул анын маалыматтык коопсуздугуна таасир берет. Ошондой эле санариптик телеберүүгө өтүүнү кечендетүү коомчулуктун социалдык талаптарын канааттандырууда терс таасирин тийгизиши мүмкүн.

Санариптик телепрограммаларды кабыл алууга өтүү учурунда Программанын максаттарына жетүүдөгү негизги коркунуч фактору телекорсотуу берүү абоненттерин санариптик кабыл алуу жабдуулары менен камсыз кылуу болуп саналат. Программа бүтөөрү менен кандайдыр бир аймакка кабыл алуу жабдууларын камсыз кылуу жетишсиздиги аналог телеканалдарын өчүрүп салууга мүмкүндүк бербейт, ошондуктан, параллель түрдө аналогдук жана санарип телекорсотуусун колдонуу зарылдыгы келип чыгат, бул олконун казынасынан кошумча чыгымдарга алып келет жана радиожыштык спектрин таасирдүү колдонууну чектейт. Санариптик берүүнү Баткен областына киргизүү пилоттук долбоору, калкты кабыл алуу жабдууларын сатып алууга түрткү берүү санариптик пакетте кызыктуу телекорсотуу программаларынын болушу маңыздуу фактор экендигин корсотуудо.

Коркунучту азайтуу максатында калктын арасында санариптик телекорсотууну киргизүүнүн бардык маселелерин түшүндүрүү иштерин жүргүзүү пландаштырылып

жатат, аларга ар бир региондо санариптик берүүгө отуунун тартиби, этаптары жана мооноту туурасында маалымдалууда. Мындан сырткары, санариптик телеканалдарды кабыл алуу блогу менен жабдылбаган телекорсотууну кабыл алуу жабдууларын сатып алууга карата чектоолорду киргизүү боюнча иш-чаралар комплекси иштеп чыгуу пландаштырылууда.

Кыргыз Республикасында санариптик берүүгө отуу программасын (мындан ары - Программа) иштеп чыгууда Баткен областында санариптик берүүнү киргизүү боюнча пилоттук долбоорду ишке ашыруу учурунда келип чыккан кырдаалдар кылдаттык менен анализденип чыкты, санариптик берүүнү киргизүү боюнча башка олколордун тажрыйбасы үйрөнүлүп, бул түйүндүк маселелерди аныктоого, аларды чечүүнүн ыкмаларын жана моонотторун, программанын катышуучуларын аныктоого, Программаны ишке ашырууну план графигин түзүүгө жана башкысы, жер үстүндөгү санариптик телекорсотуунун стандарттарын аныктоого мүмкүндүк берди.

Сунушталган чечимдер олкодогу санариптик телеберүүгө отуу моонотун 4 жылга чейин кыскартат жана берүүнүн аналогдук тармагын колдоо менен мамлекеттик казынанын каражатын үнөмдойт. Мындан сырткары, берүүнүн тармагына жаны технологияларды акырындап киргизүү менен телерадио берүүлөрдүн жалпы тармагын ургалдуу онуктуруунун база түзөт.

Белгиленген моонотто санариптик берүүгө отууну камсыз кылуу максатында жер бетиндеги санариптик эфирдик берүү үчүн радиожыштык ресурсун сынак аркылуу, бул сынакта женип чыккан оператор санариптик берүү түйүнүн 2013-жылдын 31-декабрына чейин DVB-T2 санариптик телеберүү стандартында же болбосо жыштык ресурсун, тармакты курууга арналган каржы каражаттарды экономдоо, ресивердин баасы боюнча коз карашта алганда DVB-T2га караганда кобуроок натыйжалуу, ошондой эле айтылган стандарттан сапаттуураак стандартта, куруп бүтүшү керек деген шартта болуп берүүнү караштыруу зарыл.

Эгер бул сынактан женип чыккан оператор кандайдыр бир себептерден улам сынактын шартында коюлган моонотто коюп бүтө албаса же баш тартса, анда санариптик телеберүүгө отуу мооноту өзгүлтүккө учуроо коркунучу бар.

Ушуга байланыштуу, санариптик телеберүүгө киргизүүнү тездетүү, санариптик телеберүүгө отуунун моонотундо бүтпөй калуу коркунучун басандатуу, маалыматтык

коопсуздукту камсыз кылуу максатында, башка бир дагы байланыш операторунда "Кыргызтелеком" ААКсы (мындан ары - "Кыргызтелеком" ААКсы) сыяктуу инфраструктурасы жок экендигин эске алып, программа тарабынан мамлекеттик пакети бар бул акционердик коомго эч кандай конкурсу жок эле Кыргыз Республикасынын бүт аймагы боюнча жер үстүндөгү эфирдик берүүлөрдүн санариптик түйүнүн куруу үчүн үч жыштыкты болуп берүү каралган.

Мында, "Кыргызтелеком" ААКсына бир катар шарттар коюлууда, алардын ичинде Баткен облусунун аз камсыз болгону калк катмарына болуп берилген социалдык пакеттеги 20000 (жыйырма мин) гранттык ресивер менен камсыз кылууну же алмаштырып берүү.

Социалдык пакети корсотуу үчүн "Кыргызтелеком" ААКсына бир жыштык болуот.

Мындан сырткары, Кыргыз Республикасынын интеллектуалдык потенциалын жогорулатуу максатында билим берүү телекорсотууну киргизүүнүн маанилүүлүгүн эске алып, бир жыштык Кыргыз Республикасынын аймагына билим берүү каналын киргизүү үчүн калтырылды, бул Эл аралык электрбайланыш союзу менен биргелешип ишке ашырылып жаткан "Тоолуу рельефтин мамлекеттеги санариптик берүүнүн интерактивдик мультимедиялык түйүнү" пилоттук долбоорун киргизүүнүн натыйжасында болушун мүмкүн.

Кыргыз телекорсотуу рыногун сактап калуу максатында, иштеп жаткан эки жыштыктуу берүүнү жеке телекорсотуулардын берүүчүлөргө бекитип берүү зарыл. Операторду түзүү жолу менен жеке телекорсотуулардын берүүчүлөр эки мультиплексти түзүү, анын аркасынан Кыргызстандагы жеке телеберүүлөрдүн онүктүрүү жылдарында толтурулган бардык чыгармачыл жана техникалык потенциалды сактап калуу мүмкүнчүлүгүнө ээ болушат.

2. Терминдер жана аныктамалар

Откоол мезгил - аналогдук станциялар акырындап санариптик станцияларга отуу учурундагы мезгил;

социалдык пакет - Кыргыз Республикасынын Окмоту тарабынан бекитилген, мамлекеттик бюджеттен же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын бюджетинен каржыланган жана калк үчүн акысыз таратылган программалардын пакети;

H.264 (MPEG-4) - кысуу стандарты;

DVB-T - Digital Video Broadcasting - Terrestrial. Санариптик берүүнүн эфир аркылуу чыгуу стандарты. Сигналдарды берүү жер үстүндөгү берүүчү станциялар аркылуу ишке ашырылат. Абоненттик жабдуу санариптик белгиси болмок же сырткы антенна аркылуу кабыл алат;

санариптик телекорсотуу колдонмо (Set-top-box, STB) - бул DVB сигналын кабыл алуучу, иштеп чыгуучу жана аналогдук формага айлантуучу телекорсотууну кабылдагычка ылайыктоочу абоненттик түзүлүш. Сыртынан телевизорго туташтырылган спутниктик телевизор тюнерине окшоп кетет. Озунун англис тилдеги аталышын set-top box (телевизордогу куту) телевизордун үстүндө же алдында жайгашкан ордунан улам алган, ошондой эле, интеграцияланган декодер-кабыл алгыч деп аталат (IRD). Санариптик телекорсотуу колдонмонун негизги милдети - аудиовизуалдык сигналды кабыл алуу, иштеп чыгуу жана телевизорго чыгууга мүмкүндүк берүү;

шарттуу кирүү тутуму - акы толоочу контенттин корүүсүн чектөө үчүн программалык-аппараттык комплекс, ошондой эле, эфирдик, спутниктик жана башка телекорсотуу программалары аркылуу жайылтылып жаткан аудиовизуалдык жана башка кабарларды, материалдарды коргоонун техникалык каражаты;

транспорттук тармак - мультипротоколдук маалыматтарды жеткирүүнү камсыз кылган телекоммуникациялык тармак, эреже катары кабелдик, радиорелейлик, оптоволокондук жана спутниктик байланыштан, ошондой эле, багыттагычтан жана мультиплексордон турат;

оператор - озвну таандык болгон электрбайланыш түйүнүн иштеткен, чыныгы убакыт режиминде эфирдик, кабелдик жана спутниктик байланыш каналдары аркылуу программалардын сигналдарын жайылтуу үчүн багытталган байланыш линиясынан турган технологиялык тутуму бар юридикалык же физикалык жак;

берүүчү - ММК статусу бар, берүү желеси боюнча жайылтууга багытталган, ондүрүшкө, монтаждоонун ондүрүшүнө лицензиясына негизделген жана телекорсотуу жана үн программаларын эфирге убактысы менен чыгарып турган, жана аудиовизуалдык маалыматты берип турган юридикалык жак;

мультиплексор - бир нече телекорсотуу программаларынан турган бир санариптик пакетти (мультиплекс) түзгөн жабдуу. Ошондой эле, санариптик пакетке колдонуучунун маалыматтары, программалык камсыз кылуунун жанылоолору, сервистик тиркемелердин маалыматтары жана башка маалыматтар кириши мүмкүн. Скемблер менен телекорсотуу программаларын пайдаланууда санариптик пакет шифрленген түрдө болот жана акы толоочу контенттин кирүүсүн чектеп турат;

мультиплекс - бир телекорсотуу каналынан берилип жаткан, бир санариптик пакетке бириккен берүүчү программалардын жыйындысы;

РМТР РОБ - радиорелелик магистралдарынын телекорсотуу жана радиоуктуруу боюнча республикалык ондүрүштүк бирикмеси;

мультимедиялык - берүүнүн колдонуучуларына кошумча кызматтарды сунуш кылуучу берүү тутумунун касиеттери (мисалга, Интернетке кирүү, суроо боюнча видео ж.б.);

кайчылаш канал - телекорсөтүүдөн операторго жана берүүчүгө болгон байланыш каналы. Кайчылаш канал үн, видео жана тиркемелердин негизинде болот;

абоненттер - акы толонуучу программаларга жазылгандар;

санариптик пакет - санариптик телекорсотуу жана үн программалары, ошондой эле, маалыматтар жана кошумча кызматтар, булар мультиплексация аркылуу бир санарип пакетине бириктирилип, бир жыштыктан чыгышат;

интерактивдүүлүк - телекорутуунун ар кандай шаймандардын жардамы менен берүүнүн активдүү катышуучусу болуу мүмкүнчүлүгү. Учурда интерактивдүүлүк СМС добуш берүүсү, СМС чат, tvз эфирде студияга телефон чалуулар, абоненттер менен WEB-сайт программасы аркылуу кызматташуу аркылуу ишке ашырылууда. Интерактивдик кызматтарга үчүнчү оператор аркылуу акы толоп кирүү чектоо фактору болуп саналат. Кайчылаш каналдын болушу интерактивдик тиркемелерди олуттуу оңуктурушун мүмкүн;

SFN - Single-frequency (Бир жыштыктуу тармак) - DVB-T2 тармагындагы бир санариптик пакетти берип жаткан берүүчүлөр бир жыштыкта иштеп баштайт. Мындай чечим радио жыштыктуу спектрди туура пайдаланууга мүмкүндүк берет, бирок тармакты пландаштырууда, берүүнү жабдуу жана абоненттик терминал маселелеринде кылдаттык мамилени талап кылат.

SFN тармагындагы куруунун негизги техникалык кыйынчылыктары берүүчүлөрдүн бир жыштыкта синхрондоштуруу жана абоненттик терминалдарда жанырыктын пайда болушу;

MFN - Multi-Frequency Network (коп жыштыктуу тармак) - DVB-T2 тармагы, анда ар бир берүүчү үчүн жекече жыштыктар пайдаланылат.

3. Программанын артыкчылыктары жана санариптик

корсотууга отуунун аныктаган факторлор

Санариптик телеберүүгө отуу процесстин катышуучуларынын мүмкүнчүлүктөрүнө урунттуу таасир тийгизүүчү бир катар факторлор менен аныкталат: мамлекет, операторлор, берүүчүлөр жана калк.

Кыргыз Республикасынын Окмоту томончулорго кызыкдар:

- санарип берүүсүнө ийгиликтүү отууго;
- жалпысынан санарип берүүсүнүн жана телекоммуникациясы рыногунун өнүгүшүнө;
- калктын маалымат алуусун камсыздоого;
- өлкөнүн маалыматтык коопсуздугуна.

Операторлор томончулорго кызыкдар:

- тейлоосун кенейтип, алардын атаандаштыкка жондомдүүлүгүн которо турган жаны технологияларга;
- телекоммуникация тармагындагы узак мооноттогу бизнеске.

Берүүчүлөр томончулорго кызыкдар:

- эфирдик убакыттын кобойушуну;

- берүүнүн камтылышынын кенейишине;

- жабдуулар жана кызмат көрсөтүүлөр рыногунун өнүгүшүн;

Калк томонкулорго кызыкдар:

- программалардын кобойушуну жана сапатынын жакшырышына;

- кошумча интерактивдик кызматтарды алууга.

Мына ушул факторлордон улам, санарип берүүсүнө өтүү программасы санарип телеберүүсүн өнүктүрүү үчүн рынок шартын түзүүгө жана стимулдаштырууга багытталган жана томонку артыкчылыктарды аныктайт:

- мамлекеттик бюджеттин эсебинен бардык санариптик телекөрсөтүү колдонмолорун сатып алуунун максатка ылайыктуу эместиги. Калктын алсыз катмарын даректүү колдоо;

- санариптик берүүнүн рыногун өнүктүрүү үчүн жагымдуу ченемдик-укуктук базаны түзүү;

- санариптик берүүнүн операторлорун сынак аркылуу тандап алуу;

- санариптик берүү үчүн ата мекендик ондүрүүчүлөрдүн жабдууларын жана тейлоолорун колдоо;

- санариптик телекорсотүүнүн кызматтарын пайдалануу жана смарт-карталарды сатып алууда чыгымдарды кыскартуу боюнча калк үчүн жагымдуу шарт түзүү.

4. Күндолук кырдаал

1) Ченемдик укуктук база

Телекорсотуу тармагындагы ченемдик-укуктук база Кыргыз Республикасынын томонку мыйзамдары менен жонго салынат:

- "Телекорсотуу жана радиоберүүлөр жонундо";

- "Электр жана почта байланышы жонундо";

- "Лицензия берүү жонундо";

- "Маданият жонундо";

- "Массалык маалымат каражаттары жонундо".

2) Телекорсотуу тармагы

Кыргызстандын телекоммуникациялык кызматтар рыногунда теле жана радио программаларын жайылтуу боюнча 52 оператор иштейт, алардын ичинде телерадиоберүү - 7, радиоберүү - 23, телеберүү - 22.

"Кыргызтелеком" ААКсы республикадагы улуттук байланыш оператору болуп саналат. Анын филиалы - Радиорелейлик магистралдарынын телекорсотуу жана радиоуктуруу боюнча республикалык ондүрүштүк бирикмеси, ал телекорсотуу программаларын эфирден кетирет жана жайылтат: "Коомдук 1-канал" калктын камтылышы - 99,6%, "Биринчи канал" (ОРТ) - калктын камтылышы - 84,6%, "Россия" (РТР) - 78,5%, ЭлТР - 68%, жана радиoproграммалар: I РВ - 95,8%; II РВ - 95%.

Мындан сырткары коммерциялык 41 телерадиокомпания бар, алардын ичинен:

Баткен областы - 4;

Жалалабад областы - 4;

Ысык-Кол областы - 9;

Нарын областы - 3;

Ош областы - 1;

Талас областы - 4;

Чүй областы - 1;

Бишкек шаары - 8;

Ош шаары - 7.

Жетүүгө кыйын болгон калктуу конуштардын аймактарында берүүнүн кыйындыгынан улам, коммерциялык телерадиокомпаниялар өз программаларын республиканын шаарларында жана областтык борборлорунда жайылтууда.

Акыркы мезгилдеги аналогдук телекорсотуу боюнча жетишкен негизги натыйжалар:

- мамлекеттин калктуу конуштарынын көпчүлүк болгун "Коомдук 1-канал" телекорсотуу программалары менен камтылган, 57 калктуу конушта бул программанын корсотуусу жүргүзүлбөйт;

- республиканын көпчүлүк болгун 3-4 телекорсотуу каналдары менен камтылган ("Коомдук 1-канал", ЭлТР, ж.б.)

- Бишкек шаарында 18 телекорсотуу каналы иштесе, Ош шаарында 11 канал иштейт.

Аналогдук телекорсотуулардын жалпы саны 150 бирдикке жетет. Кошумча кубаттуулугу азыраак 361 автоматтык телекорсотуу ретрансляторлору пайдаланылат.

3) Телекорсотуу кызматтарын пайдалануу мүмкүнчүлүгү

Мамлекеттеги эксперттердин баалары боюнча 1,2 млн. телекорсотууну кабыл алгычтар бар, алардын негизги болуун эскирген үлгүлөр түзөт.

Кыргызстанда телекорсотууну кабыл алгычтарды жасоочу өндүрүшчүлөр жок. Импорт жана сатуу негизинен чарба жүргүзүүчү субъектилер тарабынан базар шартында жүргүзүлөт. Кыргыз Республикасынын бажы мыйзамдарына ылайык телевизор кабыл алгычтарын жана санариптик телекорсотуу колдонмолорун алып кирүүдө бажы баасынан 10 пайыз олчомуңдо бажы алымы алынат.

4) Транспорттук тармак

Кыргыз Республикасында санариптик берүүнү киргизүү менен транспорт тармагында проблемалардын келип чыгышы мүмкүн.

Санариптик телекорсотууга отуу жана телекоммуникацияларды (Интернет, 3G, 4G) андан ары өнүктүрүү магистралдык транспорт тармагында откоруу жондомдүүлүгүн кобойтууну талап кылат. Учурда РРС-4 - РРС-5 жана РРС-4 - РРС-7 аралыктарында жана башка участкаларда радиорелейлүү линияларга негизделген магистралдык байланыш түзүүнү ресурстары түгөнгөн. Жаны РРЛ магистралдарын куруу үчүн жыштык ресурс жетишпейт. Мындан сырткары азыр иштеп жаткан РРС жабдууларын жайгаштырууда кыйынчылыктар келип чыгууда.

Ар бир байланыш оператору өзүнүн инфраструктурасын толугу менен куруп жатат. Бул ар бир байланыш операторунун чыгымынын кобойушуно алып келет.

5) Баткен областына санариптик телекорсотууну киргизүү боюнча

пилоттук долбоор

Санариптик телекорсотууну киргизүү боюнча пилоттук долбоорду ишке ашыруу үчүн Баткен областында 7 санариптик бергич Кадамжай районунун радиорелейлүү станцияларында: "Чаувай" РРС-35 телекорсотуу каналы, "Кадамжай" РРС-51 телекорсотуу каналы, "Хайдаркан" РРС-24 телекорсотуу каналы, Баткен районунда - 52 телекорсотуу каналы, "Рават" РРС-34 телекорсотуу каналы, Лейлек районунда: шаарында "Сүлүктү" РРС-57 телекорсотуу каналы жана "Арка" РРС-26 телекорсотуу каналы жана 11 автоматтык телекорсотуу ретрансляторлору орнотулду.

Азыр Санариптик форматта: "Коомдук 1-канал", "ЭлТР", "Мир", "5-канал", "ОРТ", "РТР Россия", "РТР Культура", "Россия 24" телекорсотуу программалары, Баткен областынын 161 калктуу конушу Кыргыз радиосунун биринчи жана экинчи программалары менен камтылган.

Мындан сырткары, бул пилоттук долбоордун алкагында Бишкек, Ош, Жалал-Абад шаарларында DVB-T стандартындагы 7 ТВ жана 2 РВ программалары санарип берүүлөрүн тесттик режимде берилүүдө. Баткен областынын социалдык алсыз катмарына санариптик телеберүүнү кабыл алуу үчүн 20000 санариптик телекорсотуу колдонмолору бекер берилген.

Кыргыз Республикасына DVB-T2 стандартын киргизүүдө бул ресиверлер аталган стандарттын санариптик берүүсүнүн сигналдарын кабыл ала албайт.

Ушуга байланыштуу "Кыргызтелеком" ААК Баткен областы үчүн гранттык негизде берилген 20000 ресиверди санариптик берүүнү кабыл алуусун камсыз кылышы керек же аларды акысыз алмаштырып бериши керек.

Ошондой эле пилоттук долбоор тажрыйбасы, санариптик пакетте калк үчүн кызыктуу программалардын аздыгынан санариптик телекорсотууга отунунун мооноту узарып жатат, буга байланыштуу социалдык пакетти түзүү учурунда бул фактыны эске алуу керек. Санариптик берүүгө отунунун моонотун азайтуу үчүн телекорсотуу контенттин онуктуруу үчүн шарт түзүү зарыл, анын ичинде тиешелүү мамлекеттик заказды жайгаштыруу жолу менен мамлекеттик тилде дагы. Бул дагы мамлекеттин маалыматтык коопсуздугун камсыз кыла тургандыгын эске алуу керек.

6) Жыштык ресурсу

"Женева-06" планы боюнча Кыргыз Республикасына улуттук катмары бар, эн аз дегенде 10 жыштык болуучулар мүмкүнчүлүгүн камсыз кылган жыштык ресурс бекитилип берилген.

5. Максат

Максат - жер үстүндөгү санариптик берүүгө өз убагында отууну камсыз кылуу, калкты санариптик көп функционалдуу берүү түйүндүн негизинде баарына жеткиликтүү телекөрсөтүү жана радиопрограммаларды санариптик форматта кепилдикке алынган трансляция менен көп программалуу эфир менен камсыз кылуу, Кыргыз Республикасындагы коммерциялык берүү рыногун өнүктүрүү үчүн шарт түзүү.

6. Милдеттер

Көзүлгөн максаттарга жетүү үчүн томонку милдеттерди аткаруу керек:

- телерадиоберүү тармактарынын инфраструктураларын модернизациялоо (санариптик жабдуулага которуу);

- интерактивдүү мультимедиялык тейлоолор менен кошо телекорсотуунун жаны кызматтарын киргизүү;
- социалдык пакет берүү программаларын түзүү жана калыптандыруу;
- колдонулуп жаткан аналогдук берүүдөгү радиожыштык ресурсунан бошонуу жана кийинки санариптик берүүдө бул ресурсту рационалдуу пайдалануу;
- коммерциялык берүүнүн онуктуруунун үчүн жагымдуу шарттарды түзүү жана улуттук аудиовизуалдык продукция өндүрүү (улуттук телерадиберүү программалары);
- кыргыз тилинде контент түзүү үчүн мамлекеттик буйрутманы жайгаштыруу;
- санариптик телекорсотуунун кабылдагычтар жана STB рыногун түзүү үчүн шарт түзүү;
- STB сатып алууда калктын социалдык алсыз катмарына мамлекеттик колдоо коргозүү;
- мамлекеттик каржылоонун коломун аныктоо;
- санариптик берүүгө өтүүнүн мамлекеттик колдоо боюнча иш чараларды өткөрүү;
- санариптик кабыл алгыч жабдууларга минималдык техникалык талаптарды иштеп чыгуу;

- шарттуу кирүү тутумуна минималдык талаптарды иштеп чыгуу.

7. Ишке ашыруу чаралары

Программаны ишке ашыруу үчүн биринчи кезекте томонку негизги маселелер боюнча чечим кабыл алуу керек.

7) Корсотуу программаларынын социалдык пакети

Программалардын социалдык пакетин берүү Кыргыз Республикасынын жарандарын негизги маалыматтык ресурстарды алуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга багытталган. Социалдык пакетти каржылоо мамлекеттик бюджеттин, жергиликтүү бюджеттин же башка булактардын эсебинен жүргүзүлөт, бирок калк үчүн бекер болот. Социалдык пакеттер программасын берүү Кыргыз Республикасынын бардык аймактарында бирдей санарип пакетинде ишке ашырылат.

Ушул жагдайлардан улам, биринчи кезекте санариптик берүүнүн техникалык озгочолукторун эске алып, областтык деңгээлдеги берүүчүлөр социалдык пакетте берүүнү уюштуруунун принциптерин, жол жоболорун жана технологиясын иштеп чыгуулары керек.

Социалдык пакет боюнча чечим артыкчылыктуу болушу керек, анткени ал мамлекеттик бюджетти жана жергиликтүү бюджеттерди да түзүүгө таасирин тийгизет.

Социалдык пакетке жеке радиокompаниялардын программалары сынак негизинде киргизилиши мүмкүн.

Социалдык жана билим берүү пакеттерин түзүү маселелерин жана шарттарын маалыматтык чөйрөдө ченемдик-укуктук жонго салууну жана санариптик берүүлөргө откондон кийин телерадиоберүүнүн лицензиялоону жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу орган чечүүгө тийиш.

8) Жер бетиндеги санариптик эфирдик берүү стандарты жана санарип

телекорсотуу колдонмолору (STB)

Дүйнөдө санариптик берүүнүн ишке ашыруунун көптөгөн техникалык варианттары бар, ал ар кайсы региондордо жана өлкөлөрдө өзгөчөлүктөрүн менен айырмаланат, ал радиожыштык спектрин колдонуу боюнча, же берүүнүн ишке ашыруудагы техникалык чечимдер болобу, буга ылайык, санариптик берүүнүн ишке ашыруунун тигил же бул ыкмасына байланган STBга карата техникалык талаптар менен дагы айырмаланат.

Мүмкүн болгон техникалык проблемалардан качуу жана Кыргыз Республикасында өндүрүлгөн жана импорттолгон STB техникалык шайкештигин камсыз кылуу үчүн, бул Программа тарабынан бул стандарт үчүн STBга томонку минималдык талаптар коюлат:

- бир телекорсотуу каналынын тилкесинин жазылыгы 8 МГц, жумушчу жыштыктардын диапозону 174-230 МГц жана 470-862 МГц;
- бир жыштыктагы тармактардагы ишти колдоо (SFN);
- Кыргыз Республикасында турмуш тиричилик техникаларынын стандартына туура келүү;
- DVB субтитрлерин колдоо;
- колдонуучу меню кыргыз жана/же орус жана англис тилдеринде;
- колдонуучунун нускамасы кыргыз жана орус тилдеринде;
- абоненттик терминалдын программасын алыстан жанылоону камсыз кылуу;
- санариптик берүү операторлорунун программалык камсыздоону жана озгортүү мүмкүнчүлүгүн камсыздоо;
- кутуу режиминде билдирүү тутумун колдоо.

Таза атаандаштыкты камсыздоо жана жыштык спектрин натыйжалуу пайдалануу, жер бетиндеги санариптик эфирдик берүү тармактарын курууга каржы чыгымдарын кыскартуу максатында, Кыргыз Республикасынын Окмөтүнүн чечими менен DVB-T2 стандартына караганда жогорураак сапаттык муноздомолор бар стандарттын киргизилиши белгиленүүсү мүмкүн.

9) Шарттуу кирүү тутуму

Санариптик берүүгө отуу программасы республикасынын бюджетине көп күч салбаганга багытталган. Ушул максатта коммерциялык берүүлөрдү тез өнүктүрүү зарыл. Акы толоочу контенттин берүүсүнүн негизги шайманы шарттуу кирүүнүн тутумунун бардыгы болуп саналат (мындан ары - ШКТ).

Ушуга байланыштуу, бул Программа менен Кыргыз Республикасынын санариптик эфирдик берүүсүнүн тармагына шарттуу кирүүгө карата томонку минималдык талаптар бекитилет.

ШКТга жалпы талаптар:

- ар бир оператордун 24x7 форматындагы көз карандысыз операциялык иши камсыз болушу керек;

- ШКТ эфир аркылуу колдонмолордо жана смарт-карталарда программалык кодду жаныртууну колдоп турушу керек;

- потенциалдуу жеткирүүчү муну үчүн талап кылынган лицензияларга шилтеме жасоо менен, ШКТ колдогон интерактивдик кызматтарды деталдуу сүрөттөп бериши керек.

10) Сертификат берүү

Рынокко түшүп жаткан санарип телевизорлорун жана STBларды минималдык техникалык талапка ылайык сертификаттар менен камсыз кылуу керек, ал алардын түзүлүп жаткан санариптик берүү тармактары менен шайкеш келүүсүн камсыз кылат жана калкты туура эмес продукцияны сатып алуудан коргойт.

2014-жылдын 1-январынан баштап Кыргыз Республикасына DVB-T2, MPEG-4 стандартын окубай турган телевизор кабыл алгычтарын жана STBларды алып келүүнү чектоо процессин баштоо керек.

11) Жыштыкты пландаштыруу

Радиожыштык ресурсун албай туруп санариптик берүү тармагын өнүктүрүү мүмкүн эмес. Санариптик берүү азыркы иштеп жаткан аналогдук телеберүүлөр тартып жаткан жыштык диапазонунда өнүгүп жаткандыгы кырдаалды татаалдантат. Программаны ийгиликтүү ишке ашыруу үчүн жыштыкты пландаштыруу боюнча бардык чараларды көрүү зарыл.

Радиожыштык спектрин таасирдүү колдонуу максатында, мамлекеттик бийлик ыйгарым укук берген органдар аныктаган, радио жыштыктын тартыштыгы байкалган аймактарда бир жыштыктуу тармакты (SFN) пландаштыруу зарыл, ал эми жыштык ресурсу боюнча

чектоо жок жерлерде коп жыштыктуу тармактын негизинде твйвн кура берсе болот.

Бул Программада жыштыкты болуштүрүүнүн томонку тартиби белгиленет:

Эки жыштыктык болуулар Кыргыз Республикасынын бардык аймактарында ("Баткен" аймагынан тышкары), азыркы учурда оздорунун жыштыктык ыйгаруусу жана 174-230 МГц жана 470-862 МГц диапазонунда телебергичи бар жергиликтүү жеке теле компаниялар азыркы берүүлөрдүн телекорсотуу программаларын корсотууну камсыз кылуучу жаны операторду түзүү жолу менен санариптик берүүгө өтүшү үчүн пайдаланылат.

Кыргыз Республикасынын интеллектуалдык потенциалын которуу максатында билим берүү тармагына жаны технологияларды киргизүүнүн маанилүүлүгүн эске алып, Эл аралык электрбайланыш бирикмеси менен биргелешип ишке ашырылып жаткан "Тоолу рельефтүү околордо мультимедиялык санарип интерактивдик берүү тармагы" пилоттук долбоорун киргизүүнүн жыйынтыгы менен сынак аркылуу болуно турган, билим берүү каналын ачуу үчүн 1 жыштык болуу каралган.

Зтон 10го чейинки жыштык болуулар санариптик рынокту онуктуруу үчүн атаандаштыкты түзүү максатында колдонулат. Бул жыштыктык болуулар сынак же аукцион аркылуу жүргүзүлүшү керек.

Кыргыз Республикасынын калкынын маалыматтык коопсуздугун сактоо максатында жана санариптик берүүнү киргизүүнү тездетүү үчүн, Кыргыз Республикасынын "Электр жана почта байланышы" жонундо Мыйзамынын 9-беренесине ылайык жана санариптик технологияларга тезирээк өтүү зарылдыгын эске алып, Кыргыз Республикасынын бардык аймагы боюнча үч жыштыкты "Кыргызтелеком" ААК болуп берүү зарыл.

Ошондой эле, Кыргыз Республикасынын аймагын социалдык пакет программалары менен камсыздоо үчүн "Кыргызтелеком" ААК Кыргыз Республикасынын бардык аймагы боюнча бир жыштык болуп берүү керек.

"Кыргызтелеком" ААК курамынан РМТР РОБ болгон учурда жыштыктык берүүлөр жана телепрограммаларды, анын ичинде санариптиктерди берүү үчүн арналган ыйгарымдар жаны уюшулган түзүмгө бекитилип берилиши керек.

Мында "Кыргызтелеком" ААК бир катар шарттар коюлат:

- Баткен областынын калкынын социалдык алсыз катмарларына болуп берилген социалдык пакеттин 20000 гранттык ресиверлерди кабыл алууну камсыздоо же аларды алмаштырып берүү;

- 2013-жылга чейин Кыргыз Республикасынын калкынын минимум 95% социалдык пакетти кабыл алуу менен камсыздоо;

- 2018-жылга чейин белгиленген тарифтер боюнча социалдык пакетти берүүлөрдү киргизүү;

- 1000 адамдан кем эмес эл жашаган, Кыргыз Республикасынын бардык калктуу конуштарын камтыган коммерциялык тармагын түзүү.

Мамлекеттин болочок пландарын ишке ашыруу максатында республиканын бардык аймагы боюнча бир жыштык болуу резервге коюлган.

Калган жыштыктар атаандаштыкты жаратуу максатында санариптик берүү рыногун өнүктүрүү үчүн пайдаланылат.

Кыргыз Республикасы үчүн берилген жыштыктардын бардыгы эле колдонула берилбейт, жыштыкта бузулуулар болушу мүмкүн. Ошондой эле жыштык болууларын жыштык ыйгарымдарга айлантууда аларды алмаштыруу зарылдыгы пайда болушу мүмкүн. Буга байланыштуу жыштык болууларын (мультиплекстерди) пайдалануу тартибине ылайык бузулуу проблемаларын чечүү үчүн резервде калтырылып, мамлекеттик резерв деп

эсептелет.

12) Откоол мезгил

Бир эле учурда аналогдук жана санариптик телекорсотуу берилип жаткан этаптагы откоол мезгил шарттарында уюштуруучулук-техникалык бир катар маселелерди чечүү зарылдыгы пайда болот:

Радиожыштыктардын жетишсиздиги

Радиожыштык ресурсу аналогдук берүү менен толук иштетилген пункттарда бул маселе абдан курч турууда, б.а. тоскоолдуктардан бош жыштык жок. Мындан сырткары, аналогдук берүүчүлөр азырынча очуроо элек, ал эми санариптер ишке киргизилген. Мындай учурда откоол процесстин катышуучуларынын өз ара макулдашуусу керек. Бир процесс эле токтоп калса, анда кыйын кырдаал түзүлөт. Мисалы, эгер региондо STB менен камсыз кылуу аяктай элек болсо, анда аналогдук берүүнү очуроо калктын нааразычылыгын жаратышы мүмкүн. Же чектеш мамлекеттин жонго салуучу органы менен жыштыктарды ыйгаруу процесси бүтө элек болсо, санариптик берүүнүн оператору бергичти иштете албайт.

Бул койгойдv чечvв vчvн, ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган аналогдук телеберvвлорго жыштык болvп берvв иш аракеттерин токтотуу тууралуу администрациялык чечим кабыл алышы керек.

Каржылоодогу керектоолор

Модернизациялоо жабдууларды, программалык камсыз кылууну жана интеграторлордун кызматын сатып алуу vчvн каражатты талап кылат. Эгер оператордун же берvвчvнvн модернизацияны камсыз кылуу vчvн жетиштvв каражаты жок болсо, ал оз максатын убагында аткара албайт. Бир катышуучунун кармалуусунун натыйжасында буга байланышкан башка процесстер да кармалат.

Паралелль берvв учурунда (аналогдук жана санариптик) бюджеттен кошумча каражат талап кылынат.

Маалыматтык колдоо

Санариптик берvвго отvв ар бир корvвчvго тиешелvв болгондуктан, процессти маалыматтык колдоо менен камсыз кылуу керек.

Коптогон алдыга коюлган маселелер откоол мезгилде гана чечилбестен, санариптик берүүнүн бүт онугуу мезгилинде чечет. Санариптик берүү процессин тез жана натыйжалуу киргизүү үчүн томонку иш чараларды откоруу талап кылынат:

- берүүлөрдүн программасынын калк үчүн акысыз таратуу мамлекет тарабынан кепилдикке алынган социалдык пакет программаларынын тизмесин аныктоо;

- бир убакта иштеп жаткан аналогдук жана санариптик телекорсотуу программаларын берүүнүн моонотторун жана механизмдерин аныктоо;

- санариптик жана кабыл алуучу жабдууларга болгон техникалык талаптарды, шарттуу кирүү тутумуна минималдык талаптарды жана аларды контролдоо механизмдин иштеп чыгуу жана бекитүү;

- санариптик берүүгө отүүнүн жыштыгын пландаштыруу;

- санариптик берүүгө отүүнү каржылоочу булактарды аныктоо;

- санариптик берүүгө отүүнү мамлекеттик ММКларда медиа колдоо жүргүзүү;

- улуттук аудиовизуалдык продукцияны өндүрүшүнө мамлекеттик заказдарды жайгаштыруу.

Кыргыз Республикасында санариптик берүүнү тез киргизүү максатында калкка СТБны арзан баада сатып алуу мүмкүнчүлүгүн түзүп берүү керек. Ал үчүн СТБны импорттоодо преференция берүү зарыл.

8. Ресурстук камсыз кылуу

13) Талап кылынган инвестициялар жана каржылоо булактары

Санариптик берүүгө отун бизнес чойролордун эсебинен ишке ашырылышы үчүн бул Программа мамлекет тарабынан тиешелүү шарттарды түзүүгө багытталган. Мына ошентип, мамлекеттик жана жергиликтүү бюджеттерге минималдуу күч келтирүү камсыз кылынат. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына тиешелүү толуктоолорду жана озгортүүлөрдү киргизүү жана зарыл болгон учурда ченемдик-укуктук актыларды иштеп чыгуу жана кабыл алуу зарыл.

Окмөттүн жана башка бийлик бутактарынын катышуусу программалык берүүлөрдүн социалдык пакетин уюштурууда жана калктын социалдык алсыз катмарына санариптик берүүнү корүүсүнө мамлекеттик колдоо көрсөтүүдө каралган.

9. Күтүлгөн натыйжалар

14) Санариптик коргозүүгө отун томонкулорго мүмкүндүк берет:

- маанилүү жаратылыш ресурсун - радиожыштык спектрин пайдалануунун натыйжалуулугун 4тон 9 эсеге чейин жогорулатат, бул кабыл алынган программалардын санынын кобойушун камсыз кылат;

- сигналдардын функционалдык багытына карабастан бирдиктүү санариптик форматтагы байланыш линиясы боюнча сигналдарды берүүнү камсыз кылат (телефон, маалыматтарды берүү, телекорсотуу, уктуруу, мультимедия ж.б.);

- телекоррүчүгө программалардын санынын кобойушун, сүрөттүн жана үндүн сапатынын жогорулашы, интерактивдүүлүк ж.б. сыяктуу жаны пайдалануучулук касиеттерди сунуштайт;

- контентти сактоонун, иштеп чыгуунун, алуунун жана берүүнүн жаны тутумун түзүү;

- эфирдик телекорсотууну берүүчүлөр керектеген электр кубатын 6дан 10 эсеге азайтуу, ошол эле учурда орт жана экологиялык коопсуздукту которуу.

Санариптик берүүнүн артыкчылыктарын пайдаланууда томонкудой натыйжалар күтүлөт:

- мамлекет тарабынан маалымат, маданият жана билим берүү функцияларынын аткарылышы;

- бирдиктүү маалыматтык мейкиндик түзүү, маалыматтык коопсуздукту камсыз кылуу;

- санариптик берүүнүн заманбап туруктуу түрүнүн түзүү;

- калкты коп программалуу берүүлөр менен камтуу жана калкты маалыматтык ресурстарды алуу менен камсыз кылуу;

- калкты "берүүнүн социалдык пакет программалары" менен камсыз кылуу;

- интерактивдик мультимедиялык берүүнү онуктуруу;

- берүүлөрдүн сапатын жогорулатуу.

15) Мүмкүн болгон коркунучтар жана тобокелдиктер:

- откоол мезгилдин моонотунун узарып кетиши;

- ченемдик укуктук актыларды оз убагында иштеп чыгып, кабыл албоо;

- минималдык талапка жооп бербеген санариптик кабыл алгычтардын таралышы.

10. Корутунду жоболор

Республиканын аймагында санариптик берүүнү онуктуруу приоритеттүү милдет болуп

саналат. Бул милдетти ишке ашыруу аудиовизуалдык продукцияны онуктуруудо, ошондой эле телекоммуникация инфраструктурасын онуктуруудо жатат.

Программанын ийгиликтүү ишке ашышына түрткү берген факторлор:

- жеке менчик операторлордун санариптик берүүгө болгон кызыкчылыгы;

- калктын кызыктуу, жаны программаларга жана санариптик телекорсотуу кызматына болгон керектоосу.

Конул бурууну талап кылган факторлор:

- Программаны ишке ашыруу бир катар инвестицияларды жана мамлекеттик колдоону талап кылат;

- санариптик берүүгө ийгиликтүү отуу үчүн ар кандай мамлекеттик органдар менен бизнес-түзүмдөрүнүн макулдашылган жана оз убагында кабыл алынган иш-аракеттери талап кылынат.

Финмин - Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги;

МСК - Кыргыз Республикасынын Окумуз караштуу Мамлекеттик

салык кызматы;

МБК - Кыргыз Республикасынын Окумуз караштуу Мамлекеттик

бажы кызматы.